

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

WSPÓŁCZESNE MIGRACJE

Raport z badania

2020

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

 DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

Projekty „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” i „1Planet4All - Razem dla klimatu” finansowane ze środków Unii Europejskiej i są częścią programu Komisji Europejskiej DEAR (The European Commission's Development Education and Awareness Raising Programme), który wspiera projekty angażujące społeczeństwo Unii Europejskiej w globalne zagadnienia rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego.

Poprzez finansowanie projektów jak „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” oraz „1Planet4All - Razem dla klimatu” DEAR promuje uniwersalne wartości, m.in: wolność, demokrację, praworządność oraz umożliwia obywatelom Europy wkład w globalny rozwój. Program DEAR finansuje około 30 programów w krajach członkowskich UE. Projekty te przyczyniają się do zwiększenia zrozumienia i zaangażowania Europejczyków w kreowanie pozytywnych zmiany społecznych, zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Działania DEAR wspierają również pracę UE na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Odwiedź stronę DEAR, aby dowiedzieć się więcej: www.dearprogramme.eu

PODSUMOWANIE

Celem niniejszego raportu jest diagnoza poziomu świadomości młodzieży i młodych dorosłych (13-35 lat) na temat procesów migracyjnych, w tym: obaw, uprzedzeń, mitów, skojarzeń i map pojęciowych związanych z migracjami.

Ogólnie **młodzi Polacy są świadomi występowania procesów migracyjnych**, ponieważ mają z nimi bezpośredni kontakt. **Sami migrują, a jeszcze częściej migrują ich bliscy** – rodzina i znajomi. W obu przypadkach wyjazdy te mają najczęściej charakter zarobkowy. Dla młodzieży i młodych dorosłych **największy wpływ na postrzeganie i stosunek do uchodźców/uchodźczyń oraz migrantów/migrantek ma osobiste doświadczenie z przedstawicielami tych grup**. Możliwość poznania tych osób pozwala skrócić dystans oraz poznać ich sytuację u samego źródła. **Opinie o procesach migracyjnych kształtują także bliscy, którzy migrują, wpływając pozytywnie na postrzeganie tych procesów**. Istotne znaczenie ma również **poziom tolerancji każdego człowieka wobec różnic kulturowych oraz sposób i forma przedstawiania uchodźców/uchodźczyń i migrantów/migrantek w mediach**. Polacy, którzy uważają, że mogą mieć wpływ na zmianę sytuacji uchodźców/uchodźczyń oraz migrantów/migrantek podkreślają, że musi być to działalność większej zbiorowości, ponieważ **jednostki nie są w stanie zbyt wiele zdziałać**. Wśród najczęściej wymienianych przykładów podejmowanych czynności znalazły się: **działalność charytatywna oraz udział w akcjach wspierających uchodźców/uchodźczynie i migrantów/migrantki**. Ważne jest także **edukowanie**, zarówno siebie jak i innych oraz przekazywanie prawdziwych informacji o uchodźcach i migrantach. W kwestii źródeł informacji na temat współczesnych migracji, **młodzi Polacy sięgają najczęściej po treści przekazywane przez telewizję oraz Internet - media społecznościowe i portale informacyjne**.

Temat kryzysu polityk migracyjnych zarówno w domach młodych Polaków, jak i wśród rówieśników/rówieśniczek poruszany jest rzadko. **O migracjach rozmawia się przy okazji np. pod wpływem aktualnych wydarzeń związanych z uchodźcami/uchodźczyniami i migrantami/ migrantkami**, które są nagłaśniane przez media masowe. Poruszane rozmowy dotyczą takich aspektów, jak decyzje rządów w sprawach migracyjnych czy sytuacje mające miejsce w innych krajach. Często temat poruszany jest także pod kątem planowanych wyjazdów w celach zarobkowych. Młodzi Polacy wyrazili swoje **obawy odnośnie uchodźców/uchodźczyń oraz migrantów/migrantek**. Zarówno badanie ilościowe, jak i jakościowe wykazało, że największą obawę dla młodzieży i młodych dorosłych stanowią **niebezpieczeństwo, przemoc i terroryzm**. Obawy dotyczą także możliwości utraty pracy lub trudności w jej znalezieniu, a także **zaniku polskiej kultury**.

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

PODSUMOWANIE

Migracja nie jest tematem zbyt obszernie omawianym w szkole. Tematyka ta poruszana jest głównie na lekcjach geografii, WOS-u, historii, religii oraz na lekcjach wychowawczych. Tematy te omawiane są czasem także na studiach – respondenci wspominali głównie o kierunkach socjologicznych. Na zajęciach poruszane są przede wszystkim podstawowe pojęcia i definicje (imigracja, emigracja, uchodźstwo) oraz przyczyny i skutki migracji. Mimo to **nie wszyscy potrafią wskazać na różnice między uchodźcą/uchodźczynią a migrantem/migrantką. W szkołach rzadko podejmowane są też działania społeczne i pomocowe na rzecz migrantów/migrantek oraz uchodźców/uchodźczyń, a jeżeli są podejmowane to polegają przeważnie na zbiórkach żywności czy ubrań i zabawek.**

Liderami opinii w tematyce migracyjnej dla młodych Polaków są naukowcy. W mniejszym stopniu aktywiści oraz opiniootwórcy. Za rzeczników w sprawach dotyczących migracji są także osoby, które mają doświadczenie związane z migracją - osoby, które same są migrantami lub które miały bezpośredni kontakt z migrantami. Zdania odnośnie ważności podejmowania tematyki migracji w dyskusjach są podzielone. Z jednej strony temat ten uważa się za mało interesujący. Z drugiej strony **zauważa się potrzebę rozmawiania o migracji, ponieważ skala tego zjawiska rośnie i będzie nam cały czas towarzyszyć.** Obecnie młodzi Polacy dostrzegają **największy wpływ migracji w celach edukacyjnych oraz zarobkowych/ekonomicznych na ich społeczność lokalną.** Przyczyniają się one do przenikania się kultur i poznawania różnorodnych tradycji, zwyczajów, które wzbogacają polskie społeczeństwo. Jeśli migranci/migrantki nie próbują narzucać swoich zasad i kultury, to wpływ na życie społeczne i kulturalne odbierany jest pozytywnie. W przypadku wpływu migracji na gospodarkę młodzi Polacy podkreślają, że jest on zarówno pozytywny, jak i negatywny. Z jednej strony wśród migrantów/migrantek są osoby, które przyjeżdżają do Polski pracują i uczciwie zarabiają. Wypełniają luki na polskim rynku, wykonując pracę na stanowiskach niezbyt chętnie podejmowanych przez Polaków. Z drugiej strony wśród nich są również takie osoby, które przyjeżdżają, pracują na tzw. czarnym rynku i nie odprowadzają podatków.

Najmłodszy (13-15 lat) obawiają się, że duży napływ migrantów/migrantek może przyczynić się do przejęcia przez nich kontroli, władzy nad krajem. Obawiają się także doznania krzywdy z ich strony. W lepszym świetle postrzega się migracje zarobkowe Ukraińców. Stosunek do nich jest analogiczny jak do migracji zarobkowych Polaków. Migrantów/migrantki z Ukrainy postrzega się jako osoby, które chcą po prostu pracować, utrzymać siebie, swoją rodzinę i poprawić ogólną sytuację materialną. Wiele osób podkreśla, że tak samo, jak Polacy wyjeżdżają w celach zarobkowych do innych krajów, tak samo Ukraińcy mają prawo przyjechać i pracować w Polsce.

WPŁYW INDYWIDUALNY/ OSOBISTY

Zbadanie poziomu świadomości grupy docelowej na temat procesów migracyjnych, wpływu osobistych doświadczeń ludzi na ich opinię i odbiór tematów migracyjnych

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

P1. Czy kiedykolwiek wyjechałeś/aś z Polski na dłużej niż 3 miesiące/pół roku lub dłużej?

31%

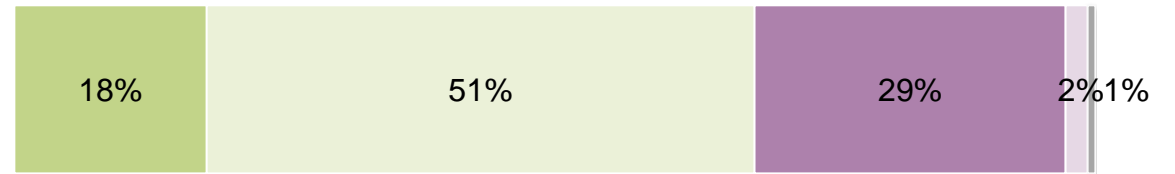
TAK →

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

31% młodych Polaków zadeklarowało, iż kiedykolwiek wyjechało z Polski na dłużej niż 3 miesiące, pół roku lub dłużej. Połowa tych wyjazdów wiązała się z celami zarobkowymi (51%). Blisko 30% osób wyjechało z kraju w celach turystycznych, a 18% w celach edukacyjnych.

P2. Wskaż główny cel wyjazdu

- W celach edukacyjnych
- W celach zarobkowych
- W celach turystycznych
- Powrót do miejsca rodzinnego/miejsca skąd pochodzę
- Inne

Podstawa: Osoby deklaruujące wyjazd z Polski na dłużej niż 3 miesiące, pół roku lub dłużej, n=146

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

P3. Czy miałeś/aś kiedykolwiek bezpośredni kontakt z migrantami/migrantkami (przedstawicielami innej kultury)?

76%

TAK →

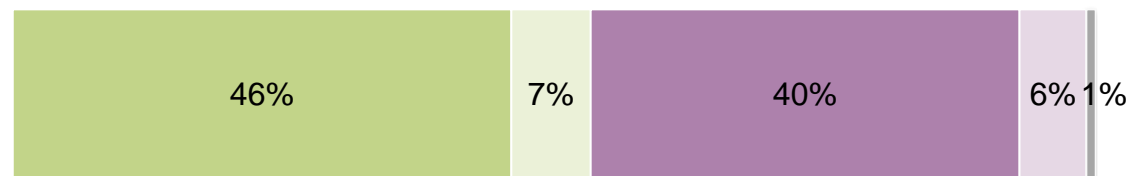
Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

„Mój stosunek do przedstawicieli tej grupy jest właśnie bardzo dobry, tak samo jakby, cieszę się, że poznałam takie osoby z innej narodowości, a nie na przykład tylko z Polski.” (13-15 lat)

„Nie lubię jeśli ktoś przyjeżdża z jakiegoś innego kraju, to jest taksówkarz albo Uber. To jest najgorsze, jak jakiś Meksykanin i chcesz pojechać do domu i jakiś Meksykaniec cię odwozi. Ja raz tak miałem i to było najgorsze w przeżyciu, jakie miałem.” (13-15 lat)

P4. Czy to doświadczenie wpłynęło na Twój stosunek do przedstawicieli tej grupy?

- Tak, wpłynęło pozytywnie
- Tak, wpłynęło negatywnie
- Mój stosunek do przedstawicieli tej grupy nie uległ zmianie
- Nie wiem/trudno powiedzieć
- Odmowa odpowiedzi

Podstawa: Osoby, które miały bezpośredni kontakt z migrantami/migrantkami lub uchodźcami/uchodźczyniami, n=356

Kontakt z migrantami/migrantkami/przedstawicielami innej kultury miało kiedykolwiek 76% młodych Polaków. Blisko połowa tych osób (46%) deklaruje, że kontakt ten wpłynął pozytywnie na postrzeganie przedstawicieli tej grupy. Z drugiej strony znaczny odsetek osób, stanowiący 40% uważa, że doświadczenie z takimi osobami w żaden sposób nie zmieniło ich stosunku do migrantów/migrantek.

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

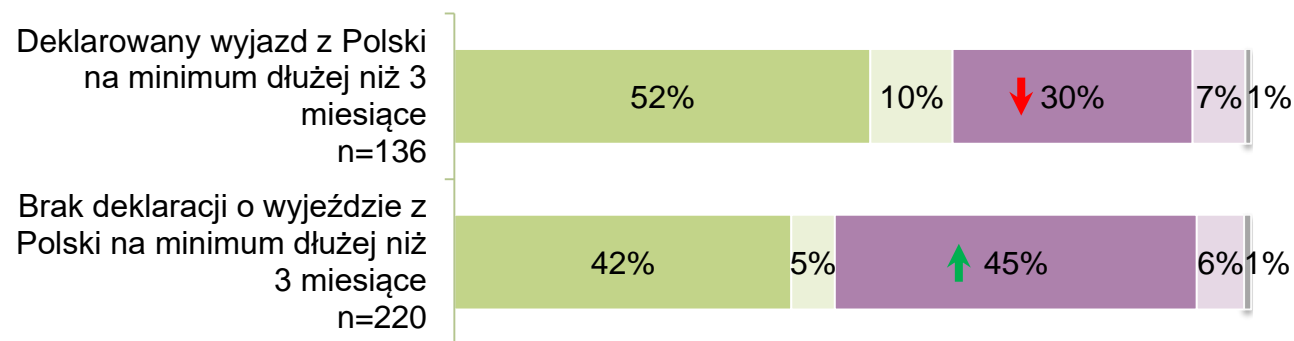
Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

P4. Czy to doświadczenie wpłynęło na Twój stosunek do przedstawicieli tej grupy?

- Tak, wpłynęło pozytywnie
- Tak, wpłynęło negatywnie
- Mój stosunek do przedstawicieli tej grupy nie uległ zmianie
- Nie wiem/trudno powiedzieć
- Odmowa odpowiedzi

Odpowiedź „**Tak, wpłynęło negatywnie**” wybierały istotnie częściej osoby o dochodach na rękę na jednego członka gospodarstwa domowego **do 1500 zł**, natomiast odpowiedź „**Mój stosunek do przedstawicieli tej grupy nie uległ zmianie**” wybierały częściej osoby, którym nigdy **nie wyjechały z Polski** na dłużej niż 3 miesiące.

Podstawa: Osoby, które miały bezpośredni kontakt z migrantami/migrantkami lub uchodźcami/uchodźczyniami, n=356

Odpowiadaj na globalne wyzwania

Projekt „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION AND AWARENESS RAISING
supporting global change

P5. Jak Twoim zdaniem powinno się postępować wobec uchodźców/migrantów lub uchodźczyń/migrantek?

	TAK	NIE	NIE WIEM/ TRUDNO POWIEDZIEĆ
Zorganizować dla nich naukę języka polskiego	69%	13%	19%
Pomóc im w znalezieniu pracy	61%	16%	23%
Zapewnić im do czasu usamodzielnienia się pobyt w ośrodkach dla uchodźców	59%	19%	22%
Pozwolić im osiedlić się w Polsce na dłużej	45%	23%	31%
Dążyć do tego, aby wrócili do państw, z których przyjechali	33%	32%	35%
Przyznawać im obywatelstwo polskie	21%	40%	38%
Dążyć do wysyłania ich do innych krajów	18%	45%	37%
Zostawić ich samym sobie	12%	67%	22%

W badaniu zasugerowano młodym Polakom kilka działań, które można by podjąć na rzecz uchodźców/uchodźczyń lub migrantów/migrantek.

Blisko 70% Polaków uważa, że nie należy pozostawiać tych osób samym sobie. Wobec tego takim osobom powinno się przede wszystkim **zorganizować naukę języka polskiego (69%), pomóc znaleźć pracę (61%)** czy **zapewnić pobyt w odpowiednich ośrodkach do czasu usamodzielnienia się (59%).**

1/3 badanych jest zdania, iż należy dążyć do tego, by takie osoby wróciły do państw, z których przyjechały.

„Uważam, że np. jakby zorganizować taką kampanię czy akcję, która by pomagała, to na pewno by był jakiś wpływ.” (13 -15 lat)

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

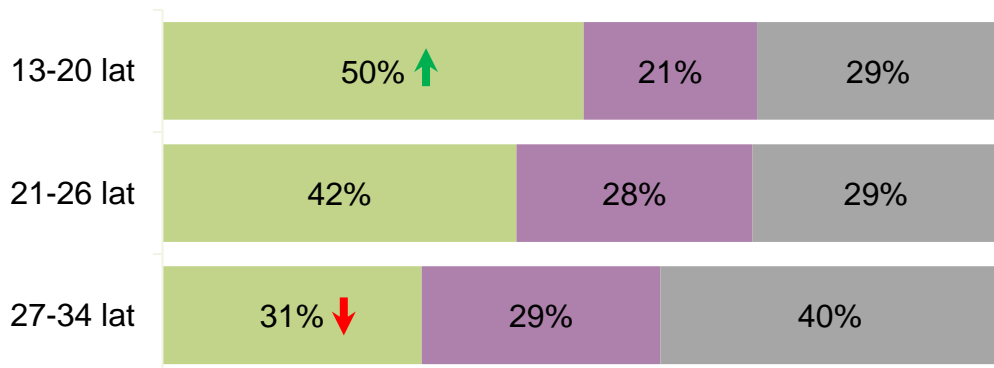

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

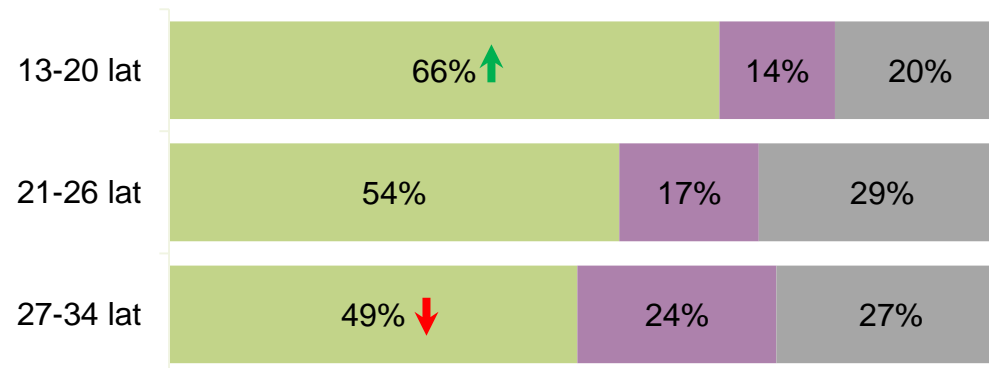
P5. Jak Twoim zdaniem powinno się postępować wobec uchodźców/migrantów lub uchodźczyń/migrantek?

■ Tak   ■ Nie   ■ Nie wiem, trudno powiedzieć

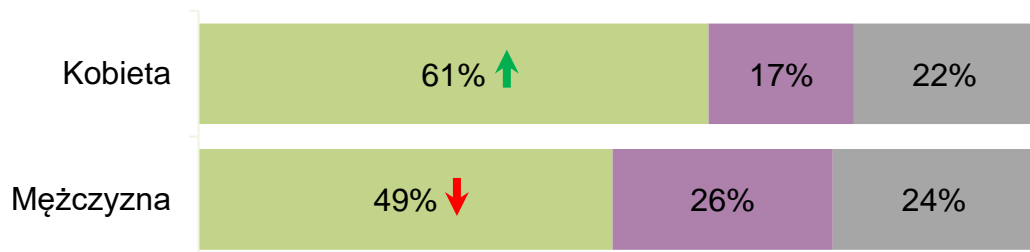
„Powinno pozwolić im osiedlić się w Polsce na dłużej”

„Pomóc im w znalezieniu pracy”

„Powinno się zapewnić im do czasu usamodzielnienia się pobyt w ośrodkach dla uchodźców”

Odpowiedź „Powinno pozwolić im osiedlić się w Polsce na dłużej” wskazywały częściej osoby w wieku 13-20 lat oraz osoby, które miały bezpośredni kontakt z przedstawicielami innej kultury. Stwierdzeniu „Powinno się zapewnić im do czasu usamodzielnienia się pobyt w ośrodkach dla uchodźców” przeciwni byli częściej mężczyźni niż kobiety oraz osoby, które nigdy nie miały bezpośredniego kontaktu z migrantami/migrantkami. „Pomóc im w znalezieniu pracy” – popierają to przede wszystkim osoby w wieku 13-20 lat oraz takie, które miały kiedykolwiek bezpośredni kontakt z migrantami/migrantkami.

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

P6_t. Co możesz zrobić, aby wpłynąć na zmianę sytuacji uchodźców i uchodźczyń w Twoim kraju lub/i na świecie? (pytanie otwarte)

P6. Czy uważasz, że możesz mieć jakikolwiek wpływ na zmianę sytuacji uchodźców/uchodźczyń w Twoim kraju lub/i na świecie?

24%

TAK

24% młodych Polaków uważa, że może mieć jakikolwiek wpływ na zmianę sytuacji uchodźców/uchodźczyń. Najczęściej wskazywane przykłady działań to **pozytywne nastawienie** w stosunku do tych osób i **bycie tolerancyjnym** (16%), w tym odrzucenie uprzedzeń i stereotypów. Wpływać można także poprzez **uczestnictwo w wyborach** i głosowanie na odpowiednie władze, tj. takie, które interesują się sprawami uchodźców/uchodźczyń i chcą im pomóc (15%). Wśród innych przykładów działań znalazły się: udział w wolontariatach i różnego rodzaju akcjach np. protestach czy zbiórkach (15%), wsparcie finansowe fundacji i organizacji, które zajmują się sprawami uchodźców/uchodźczyń (15%).

Wśród odpowiedzi respondentów znalazły się również przykłady **negatywnych działań**, których celem jest niewpuszczanie uchodźców/uchodźczyń do kraju (8%) np. poprzez zamknięcie granic.

Ponadto osoby, które kiedykolwiek wyjechały z Polski na dłużej 3 miesięcy lub takie, które w swojej rodzinie mają osoby emigrujące, częściej deklarowały, że mogą mieć jakikolwiek wpływ na zmianę sytuacji uchodźczyń/uchodźców oraz migrantów/migrantek w swoim kraju.

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

Odpowiadaj na globalne wyzwania

Projekt „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

P7_t. Co możesz zrobić, aby wpłynąć na zmianę sytuacji migrantów/migrantek w Twoim kraju lub/i na świecie? (pytanie otwarte)

P7. Czy uważasz, że możesz mieć jakikolwiek wpływ na zmianę sytuacji migrantów/migrantek w Twoim kraju lub/i na świecie?

18%

TAK

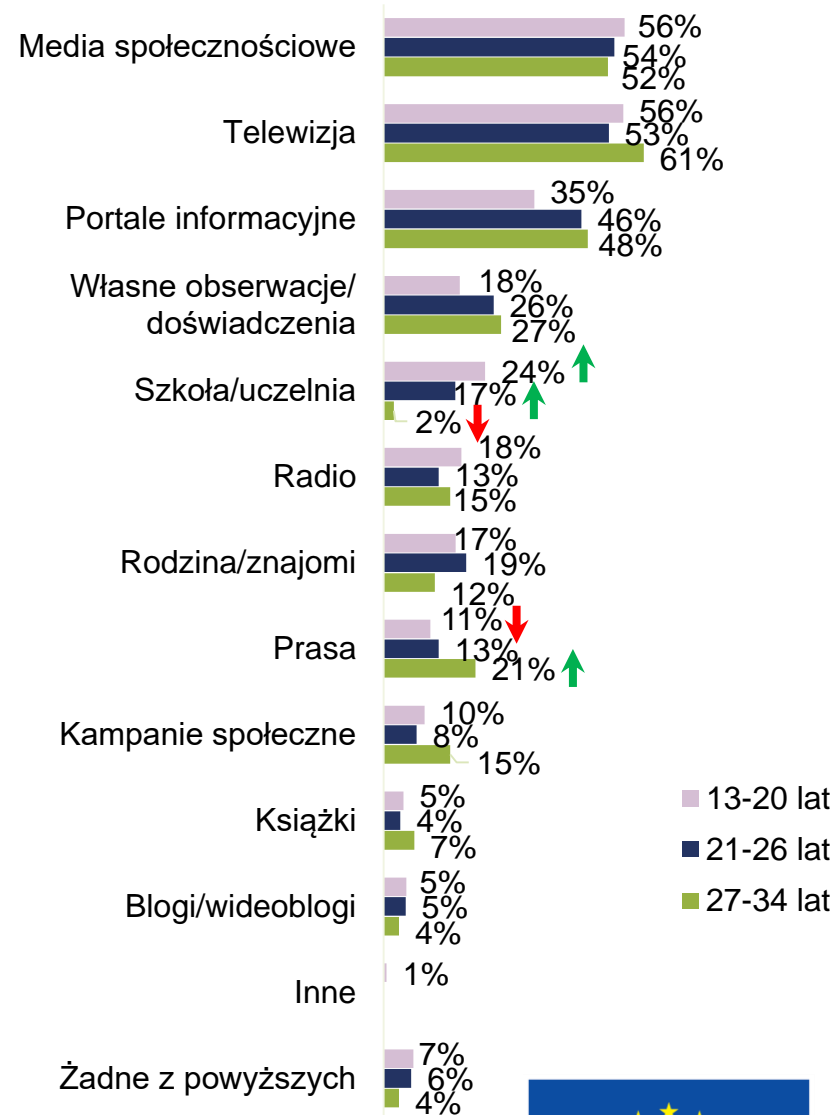
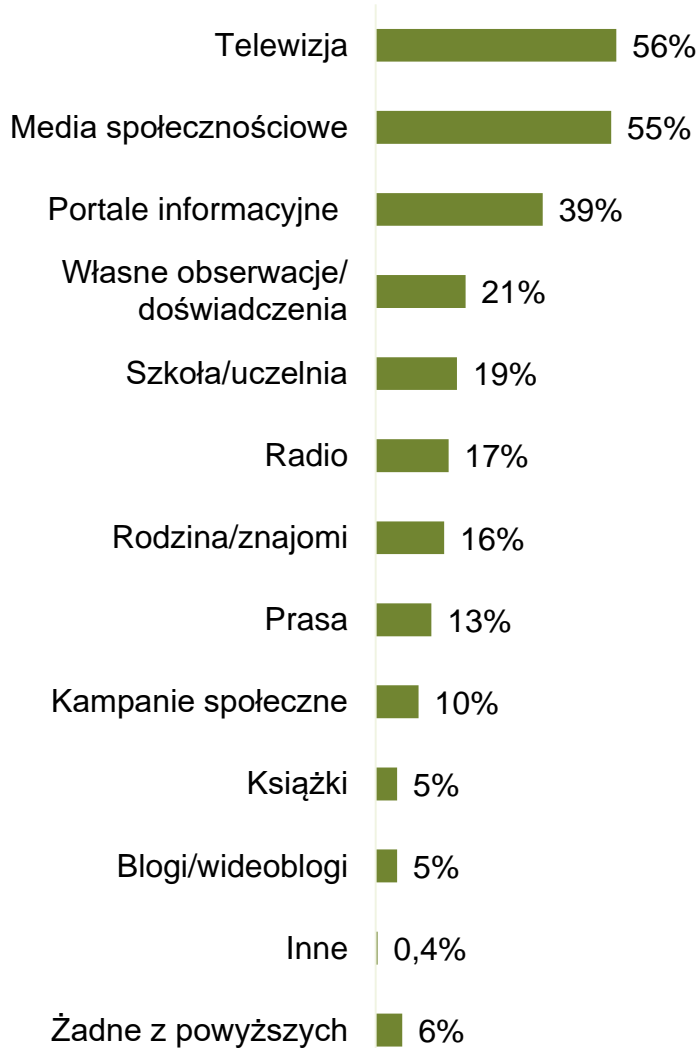
18% młodych Polaków uważa, że może mieć jakikolwiek wpływ na zmianę sytuacji migrantów/migrantek. Wśród różnorodnych przykładów działań deklarowano przede wszystkim **działalność charytatywną** oraz udział w akcjach wspierających te osoby np. protesty, demonstracje (22%). Część osób odpowiedziała, że po prostu należy tym osobom pomagać i ich wspierać, nie podając konkretnych przykładów (20%). Inne działania to wybór władz zainteresowanych kwestiami migrantów/migrantek (20%), pomoc w znalezieniu pracy (11%), ale także pisanie i podpisywanie pism, petycji, podań skierowanych do władz.

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

P8. Skąd czerpiesz informacje na temat współczesnych migracji? (pytanie wielokrotnego wyboru, max 3 odpowiedzi)

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

56% młodych Polaków czerpie informacje na temat współczesnych migracji **z telewizji**, **55% z mediów społecznościowych**, **39% z portali informacyjnych**, a **21% z własnych obserwacji** i doświadczeń. Najrzadziej sięgają po informacje o migracjach do blogów/wideoblogów, książek czy kampanii społecznych.

Zauważono pewne różnice statystyczne w odpowiedziach dotyczących źródeł informacji na temat współczesnych migracji.

Telewizja – odpowiedź wskazywana najczęściej przez osoby o dochodach na rękę (na jednego członka gospodarstwa domowego) pomiędzy 1501 a 2500 zł oraz mieszkańców wsi.

Własne obserwacje i doświadczenia – odpowiedź wskazywana najczęściej przez osoby z wykształceniem wyższym, osoby o dochodach na rękę (na jednego członka gospodarstwa domowego) powyżej 2501 zł oraz osoby, które miały kiedykolwiek bezpośredni kontakt z migrantami.

Portale informacyjne – odpowiedź istotnie częściej wybierana przez osoby ze średnich miast.

Blogi/wideoblogi – odpowiedź wskazywana najczęściej przez osoby płci niebinarnej oraz osoby, którym zdarzyło się wyjechać z Polski na dłużej niż 3 miesiące.

Twitter – odpowiedź ta wybierana była przede wszystkim przez osoby deklarujące, że w ich rodzinie są osoby, które wyemigrowały z Polski.

Radio – wybierane przez osoby deklarujące, że w ich rodzinie nie ma osób, które wyemigrowały z Polski.

Prasa – odpowiedź wskazywana najczęściej przez osoby w wieku 27-34 lat o dochodach na rękę (na jednego członka gospodarstwa domowego) powyżej 2501 zł.

Szkoła uczelnia – odpowiedź wybierana przede wszystkim przez osoby młode (w wieku od 13 do 26 lat) z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym.

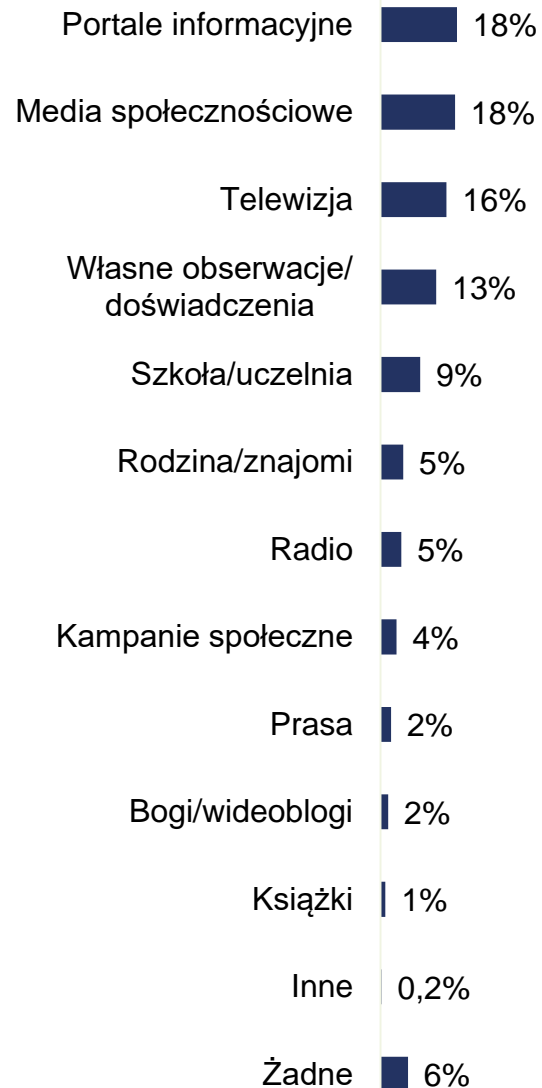

P9. Które z wymienionych źródeł są dla Ciebie najbardziej wiarygodne? U szereguj od najbardziej wiarygodnych do najmniej wiarygodnych.

Ostrożnie podchodzi się do źródeł informacji na temat migracji. Pod względem zaufania w czołówce znalazły się źródła, po które sięga się najczęściej tj. portale informacyjne, media społecznościowe oraz telewizja. Poziom zaufania jest jednak niewielki. O ile 56% osób czerpie informacje z telewizji, tylko 16% ufa tym informacjom. Podobnie jest w przypadku portali informacyjnych i mediów społecznościowych, z których korzysta odpowiednio 39% i 55%, a darzy zaufaniem 18% osób.

„Media mam na myśli jakieś media społecznościowe też, czyli rzetelne w mojej ocenie strony, gdzie informacje są poparte jakimiś źródłami też. To mam na myśli mówiąc media, a nie TVP na przykład.” (21-35 lat)

„Jak pojawiają mi się reklamy na Facebooku albo informacje, nie wiem czy PAH organizuje zbiórki, to takim fundacjom, które faktycznie pomagają, to ja bym powiedziała, że one są wiarygodne”. (21-35 lat)

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

JA I MOJE BLISKIE OTOCZENIE

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

Poruszanie tematyki migracyjnej

Podjęcie rozmów na temat kryzysu polityk migracyjnych zadeklarowało tylko 26% osób. Są to zwykle osoby z wyższym wykształceniem, zamieszkujące wielkie miasta (powyżej 500 tys. mieszkańców) oraz osoby, które kiedykolwiek wyjechały z Polski na dłużej niż 3 miesiące, ale również osoby mające doświadczenie w bezpośrednim kontakcie z przedstawicielami innej kultury oraz osoby pochodzące z rodzin, których członkowie emigrowali z Polski.

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

„To jest taki mniej istotny temat dla dużej ilości, bo jak rodzina się spotyka albo znajomi to nie rozmawiają na temat... pierwszorzędą rzeczą, o której rozmawiamy, to nie jest temat migracji.” (16-20 lat)

„Bo dla niektórych będzie to temat tabu, o którym się nie mówi, no bo jest taki drażliwy, a dla niektórych... po prostu to jest zależne według mnie.” (13-15 lat)

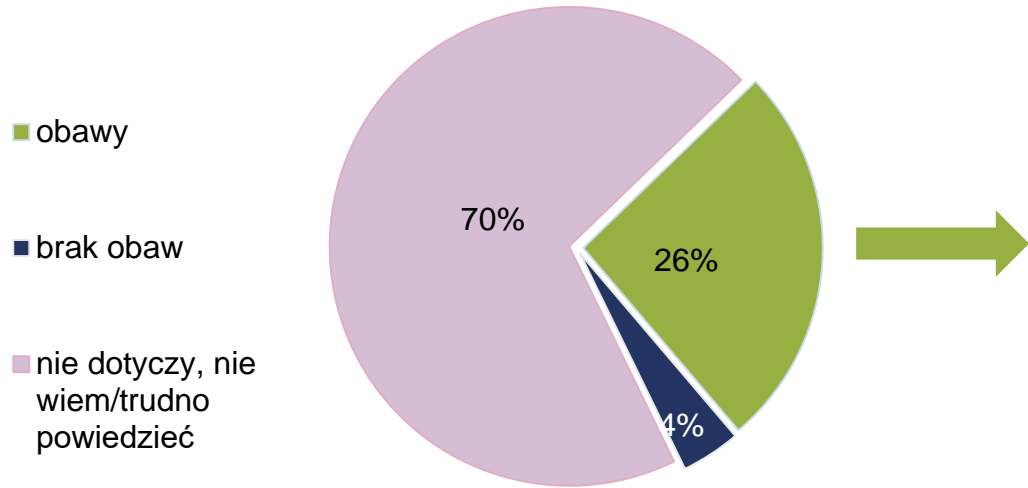
„Tak o migracji, to się nie dyskutuje, ale na przykład często moi znajomi wyjeżdżają za granicę, żeby zarobić, to bardziej w tym kontekście, że jadą, co tam będą robić i tak dalej.” (16-20 lat)

„Zazwyczaj przy okazji jakby tematów politycznych, sytuacji politycznej w kraju, i ma to zdecydowanie duże natężenie w obecnym czasie między wyborczym.” (21-35 lat)

„Poruszaliśmy w momencie, kiedy to był dość temat świeży i dość mocno kontrowersyjny. Teraz ucichło, więc, że tak powiem, nie mamy po co o tym rozmawiać. Ale rozmawialiśmy, tak. Na bieżąco często komentujemy takie sytuacje.” (16-20 lat)

„Ja np. z moimi dwoma przyjaciółkami z miejscowości, w której mieszkam, rozmawiamy na przykład dlaczego tak jest, czy byśmy właśnie zaakceptowały takie osoby.” (13-15 lat)

P11_1. Jakie obawy odnośnie migrantów i migrantek oraz procesów migracyjnych istnieją w Twojej rodzinie?

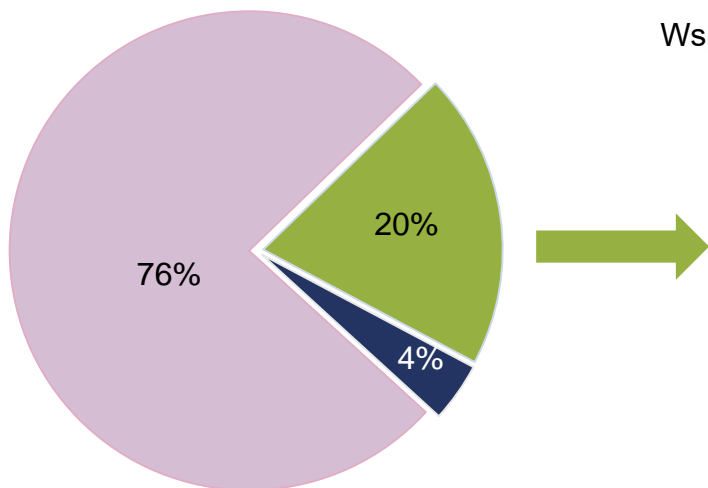
Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

Podstawa: Osoby, które deklarują występowanie obaw odnośnie migrantów/migrantek oraz procesów migracyjnych w rodzinie, n=119

P11_2. Jakie obawy odnośnie migrantów i migrantek oraz procesów migracyjnych istnieją wśród Twoich rówieśników/rówieśniczek?

- obawy
- brak obaw
- nie dotyczy, nie wiem/trudno powiedzieć

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

Podstawa: Osoby, które deklarują występowanie obaw odnośnie migrantów/migrantek oraz procesów migracyjnych wśród rówieśników/rówieśniczek, n=93

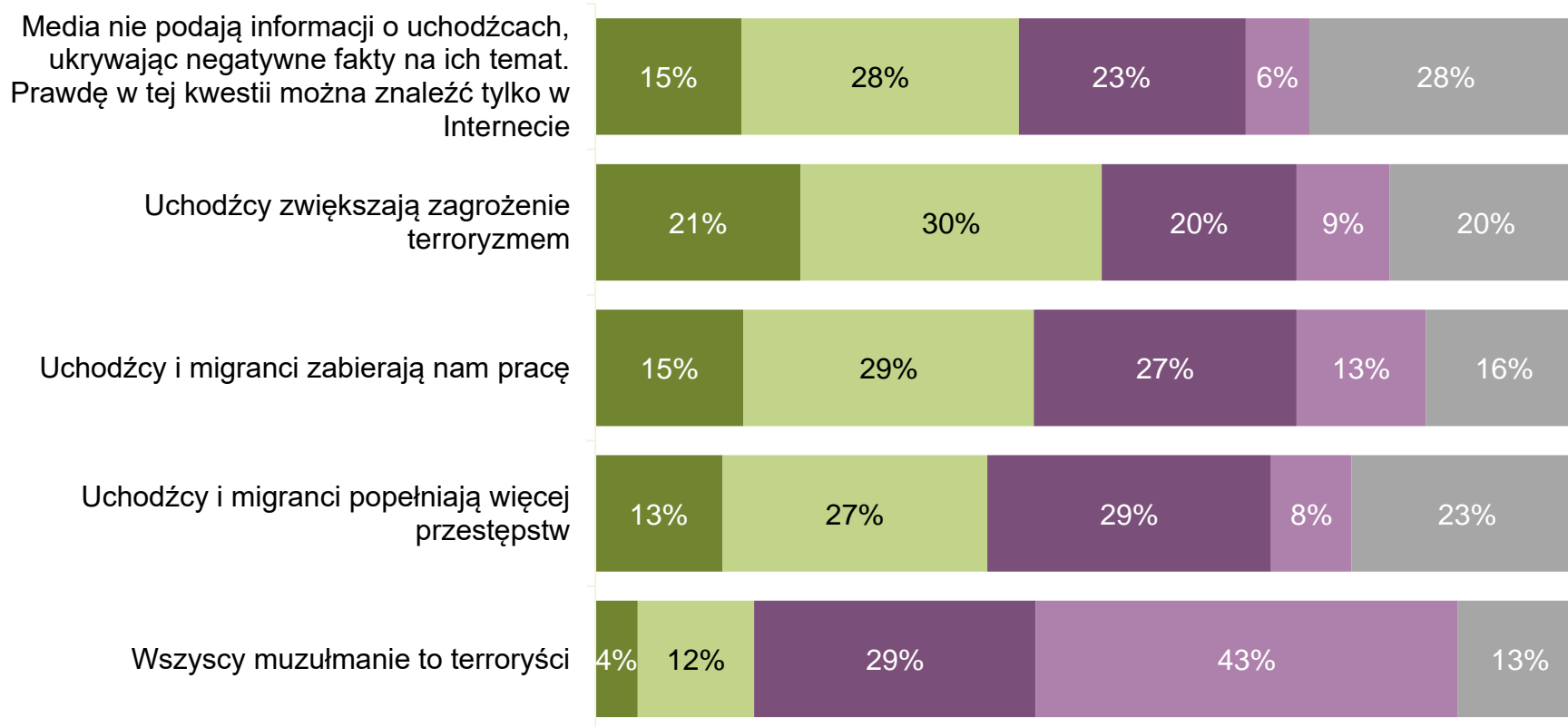
Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

P12. Poniżej znajduje się kilka stwierdzeń. Oceń, w jakim stopniu zgadzasz się z nimi.

- Zdecydowanie się zgadzam
- Raczej zgadzam się
- Raczej nie zgadzam się
- Zdecydowanie nie zgadzam się
- Nie wiem, trudno powiedzieć

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

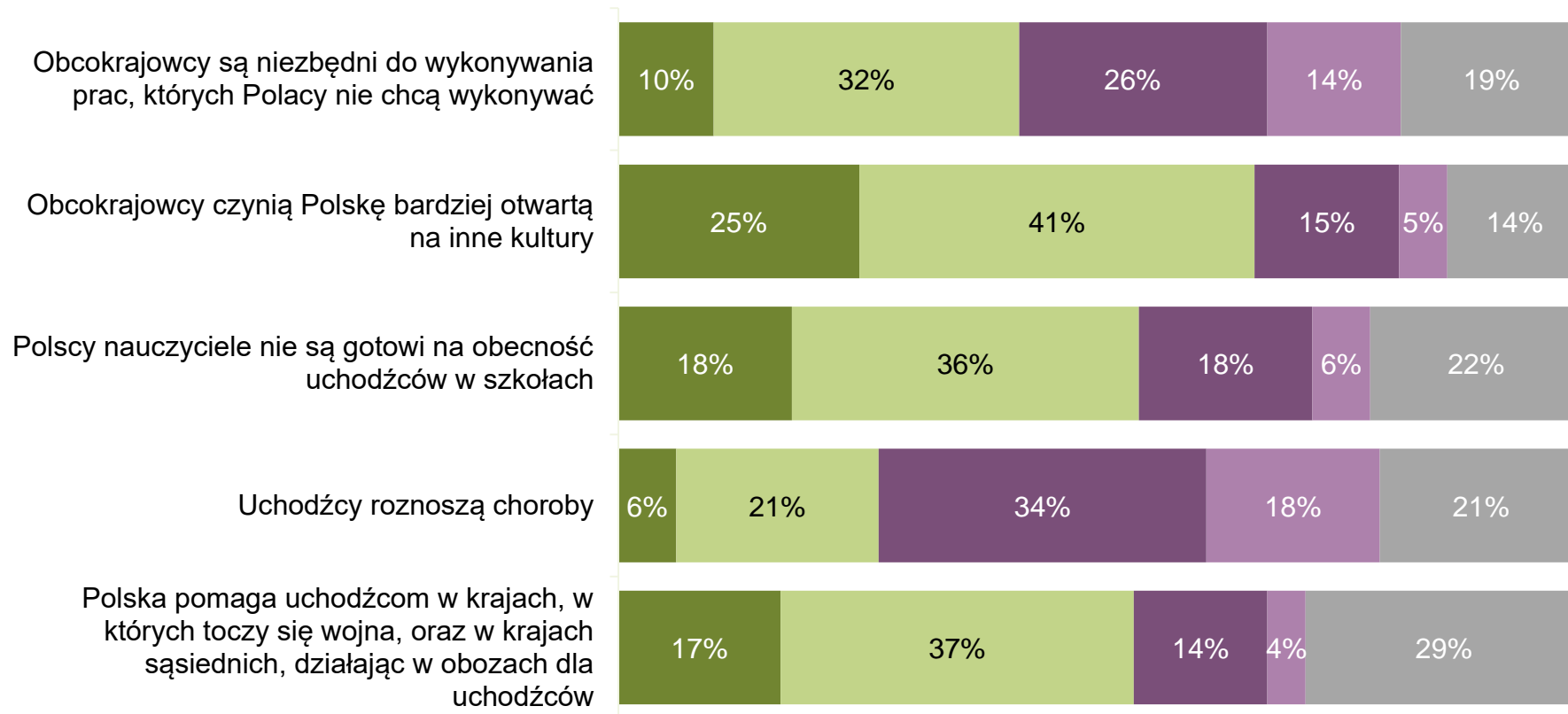
Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

P12. Poniżej znajduje się kilka stwierdzeń. Oceń, w jakim stopniu zgadzasz się z nimi.

- Zdecydowanie się zgadzam
- Raczej zgadzam się
- Raczej nie zgadzam się
- Zdecydowanie nie zgadzam się
- Nie wiem, trudno powiedzieć

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

Mity i obawy odnośnie migrantów/migrantek

Większa skala występowania obaw ma miejsce w rodzinie (26%), niż wśród znajomych (20%). Wśród członków rodziny największą obawę stanowi **niebezpieczeństwo i terroryzm ze strony migrantów/migrantek** – 41%. Blisko 30% osób deklaruje także obawy związane z utratą pracy lub jej znalezieniem. Znaczny odsetek stanowią kwestie związane z odmienną religią i kulturą (po 11%), jak również obawa zanikania polskiej kultury (14%) czy strach przed narzucaniem praw i zasad (8%).

Analogiczne obawy odnośnie migrantów/migrantek oraz procesów migracyjnych pojawiają się wśród rówieśników/rówieśniczek respondentów. Największy strach wzbudza **niebezpieczeństwo**, przemoc i terroryzm ze strony migrantów/migrantek (49%) oraz **możliwość utraty pracy lub trudności w jej znalezieniu** (38%).

„Niektórzy pracodawcy szukają osób, powiedzmy z zagranicy i to może być ten minus, gdyż powiedzmy, ktoś będzie wolał zatrudnić, dając przykład - Ukrainca, zamiast Polaka i to jest według mnie taki minus.”
(16-20 lat)

„Jeżeli ci ludzie zaczynają narzucać swoje powiedzmy zasady życia i swoją kulturę w innej kulturze, w której się znajdują, to może to być momentami niebezpieczne ze względu na zatracanie tej kultury danego państwa.” (21-35 lat)

„Między innymi, że narzucą coś swojego, coś się Polakom nie podoba. No i tyle, zależy od wychowania, jak są dobrze wychowani, to nie ma dymu. A jak źle się zachowują, no to Polacy też sobie nie pozwolą, żeby w ich kraju takie rzeczy się działy. Jak przyjeżdżają, to albo się mają dostosować, albo niech w ogóle, nie przyjeżdżają.” (16-20 lat)

„Często właśnie jest tak, że oni są zagrożeniem dla nas. Ogólnie po tym na przykład, jak są filmiki w internecie, jak oni na przykład rzucają kamieniami w tiry.” (13-15 lat)

„Szukają wszystkiego, próbują oszukiwać, żeby znaleźć pożywienie, schron jakkolwiek i starają się za wszelką cenę coś zdobyć, oszukują ludzi, albo okradają.” (16-20 lat)

„Żeby nie było takiej sytuacji, że z zagranicy będą nam krzywdę robić.”
(13-15 lat)

P13. Czy w Twojej rodzinie są osoby, które wyemigrowały z Polski?

53%

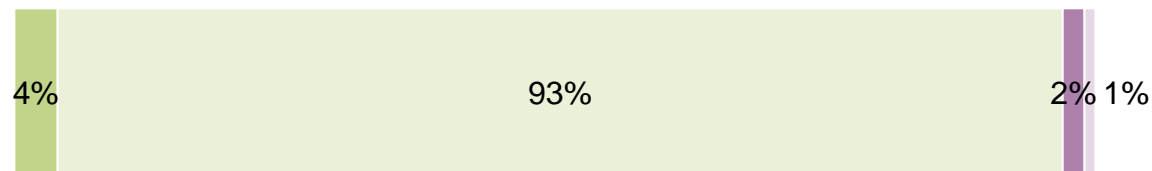
TAK →

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

53% młodych Polaków posiada członka rodziny, który wyemigrował z Polski. Bliscy podejmują decyzję o wyjeździe z kraju głównie w celach zarobkowych (93%). Zdecydowanie mniejsze znaczenie mają migracje w celach edukacyjnych oraz turystycznych.

P13_t. Wskaż główny cel wyjazdu:

- W celach edukacyjnych
- W celach zarobkowych
- W celach turystycznych
- Inne

Podstawa: Osoby, które zadeklarowały, że członkowie ich rodziny wyemigrowały z Polski, n=247

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

JA I SZKOŁA

Zbadanie obszaru obecności tematyki
migracji/wielokulturowości w szkole

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

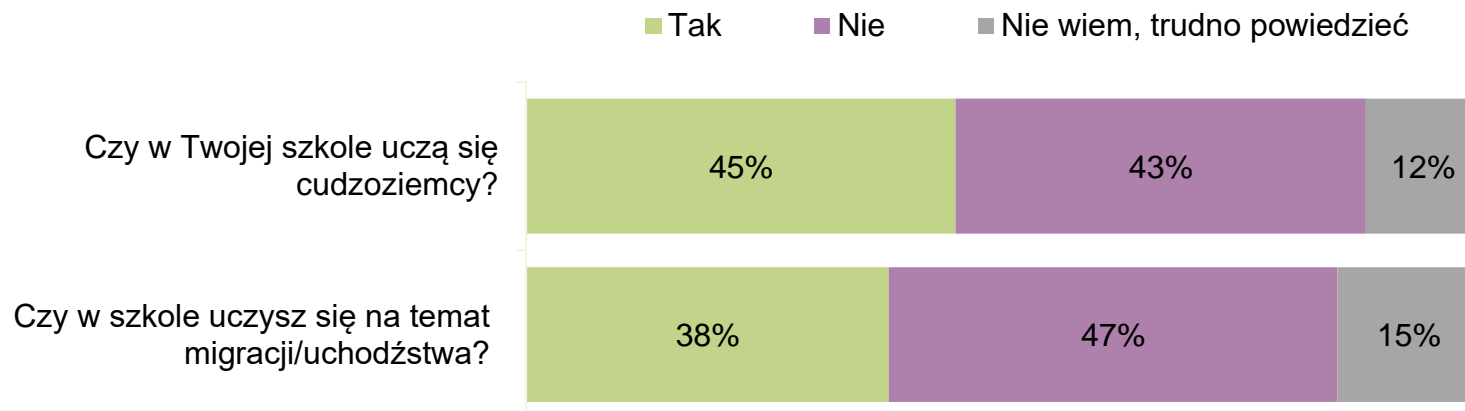
Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

P14. Czy w Twojej szkole uczą się cudzoziemcy?

P15. Czy w szkole uczysz się na temat migracji/uchodźstwa?

Migracja nie jest tematem zbyt obszernie omawianym w czasie zajęć szkolnych. Tylko 38% uczniów miało szansę zdobyć informacje o migracji i uchodźstwie w swojej szkole. Z kolei 45% młodych Polaków spotyka w swoich szkołach uczniów–cudzoziemców.

Podstawa: Osoby z przedziału wiekowego 13-20 lat, n=304

„U mnie są te Bułgary całe i nie powiem, bardzo dobrze mówią po polsku. Trochę tak łamanym polskim, ale wiadomo, uczą się. (...) [Są traktowani] normalnie, dopóki oni kogoś nie zaczepią albo ktoś ich, to oni normalnie po prostu się uczą, chodzą do szkoły.” (13-15 lat)

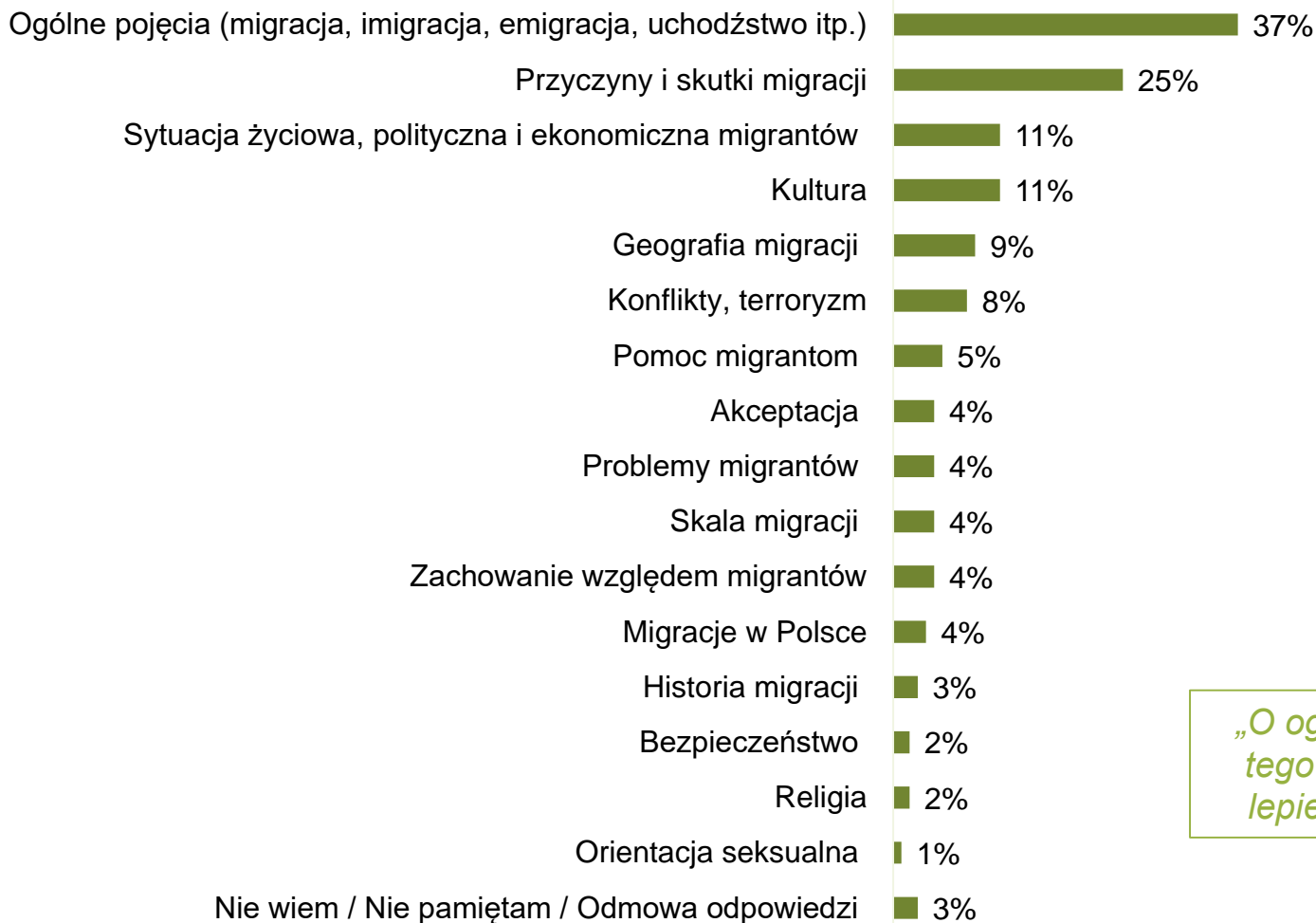
„Znam przypadek z innej szkoły, no po prostu Ukrainiec uczy się u nas, znaczy nie w mojej szkole, w Polsce i został dobrze przyjęty i jedyne jakieś ulgi to ma czasami, jeżeli chodzi o język, no bo ktoś się uczy języka, no to tylko to, a tak to, jeżeli chodzi o jakieś prace domowe, sprawdziany no to nie.” (16-20 lat)

„Raczej w gimnazjum. W liceum się wybiera profile rozszerzone i mój profil nie był związany z geografą, czy z historią czy WOS-em, to raczej to nie było poruszane, tylko te tematy, które miałam rozszerzone.” (16-20 lat)

„Ja, na przykład mam podstawę, to tylko takie migracje, jak kiedyś. Nie ma, na razie takich terazniejszych migracji.” (16-20 lat)

P15_t. O czym się uczysz? Jakie tematy są poruszane?

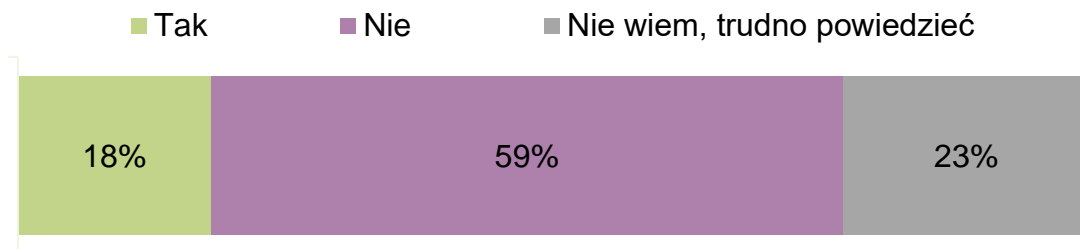

Młodzi Polacy zapytani o to, jakie tematy związane z migracją są poruszane w szkołach, wskazywali przede wszystkim **podstawowe pojęcia i definicje** (37%), a wśród nich w szczególności: imigracja, emigracja, uchodźstwo czy prawo do azylu. Na zajęciach w szkole rozmawia się również o **przyczynach i skutkach migracji** (jakie są rodzaje migracji i jakie są konsekwencje dla nas czy dla całego społeczeństwa). Na trzecim miejscu znalazły się **aspekty związane z sytuacją życiową, polityczną i ekonomiczną migrantów/migrantek** oraz kwestie kulturowe czy etniczne.

„O ogółach, czyli czemu ludzie emigrują, czemu imigrują, jakie są tego skutki, co im to wniesie, co im to da w życiu, czy im będzie lepiej, czy gorzej, takie ogólne tematy na ten temat.” (16-20 lat)

Podstawa: Osoby z przedziału wiekowego 13-20 lat, które deklarują, że w ich szkołach poruszane są kwestie związane z migracjami, n=114

P16. Czy Twoja szkoła lub klasa kiedykolwiek angażowały się w działania społeczne i pomocowe na rzecz migrantów i migrantek albo uchodźców/uchodźczyń?

Podstawa: Osoby z przedziału wiekowego 13-20 lat, n=304

Tylko 18% polskiej młodzieży potwierdza, że ich szkoła lub klasa kiedykolwiek angażowały się w działania społeczne i pomocowe na rzecz migrantów/migrantów albo uchodźców /uchodźczyń. 23% osób nie wie nic na temat takich działań, a 59% deklaruje, że w ich szkołach i klasach takich działań się nie podejmuje.

„U nas cały czas wspierają. I też mamy raz do roku zbiórkę żywności dla ludzi z Kazachstanu, dla tych biedniejszych rodzin, żeby wysłać paczki.” (16-20 lat)

„Ja jeszcze studiuję chyba zbyt krótko, żeby wiedzieć, być może takie akcje, tak mi się wydaje, że na UEP-ie były, ale w liceum, mieliśmy tam pomocy odnośnie chyba dla Aleppo czy dla jakiegoś innego miasta na Bliskim Wschodzie.” (16-20 lat)

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change

P17. Wyjaśnij różnicę między migrantem a uchodźcą. (pytanie otwarte)

- prawidłowe informacje
- częściowo prawidłowe informacje
- nieprawidłowe informacje
- nie wiem/brak różnic

Podstawa: Osoby z przedziału wiekowego 13-20 lat, n=304

Zdecydowana większość osób w wieku między 13 a 20 rokiem życia **potrafi poprawnie wykazać różnicę pomiędzy obiema definicjami** - 75%, z czego 64% osób wskazuje prawidłowe informacje, a 11% częściowo prawidłowe. 23% respondentów nie było w stanie dostrzec jakichkolwiek różnic pomiędzy obiema definicjami (brak dostrzegalnych różnic lub niezrozumienie obu pojęć), a jedynie 2% błędnie wskazało różnice.

Wiele osób potwierdziło, że takie terminy jak: emigracja, imigracja, uchodźstwo pojawiły się na zajęciach (odpowiednio 80%, 79%, 61%). Zdecydowanie rzadziej młodzi słyszeli o pojęciach: ubieganie się o azyl (20%) czy osoby wewnętrznie przesiedlone (15%). Są też takie osoby (11%), które deklarują, iż żadne ze wspomnianych pojęć nie pojawiło się u nich w szkołach.

P18. Zaznacz, które z poniższych pojęć pojawiły się kiedykolwiek na lekcjach w szkole. (pytanie wielokrotnego wyboru)

Podstawa: Osoby z przedziału wiekowego 13-20 lat, n=304

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

JA I MÓJ KRAJ

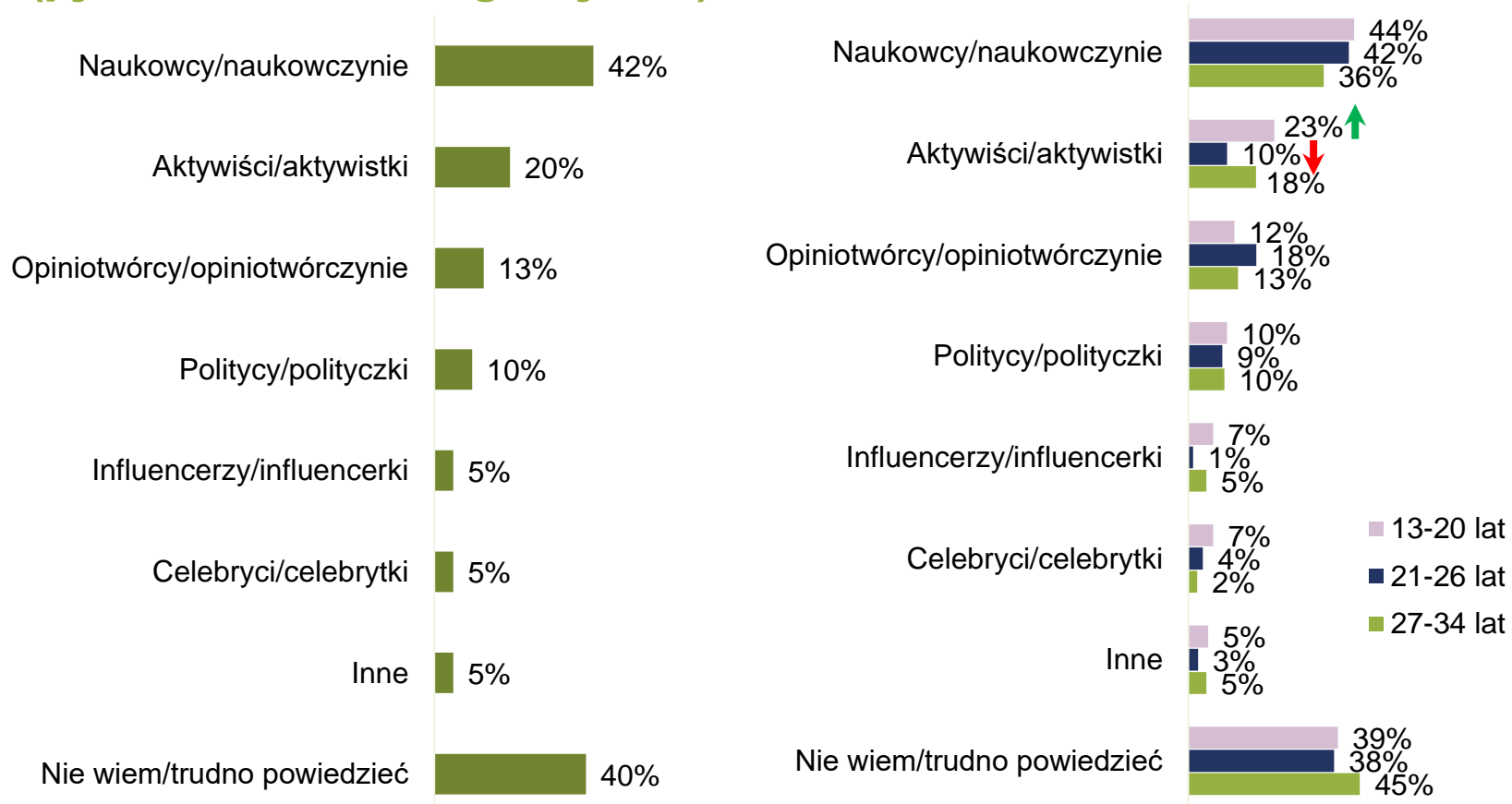

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

P19. Kogo traktujesz jako lidera opinii w tematyce migracyjnej? Kto cieszy się Twoim szacunkiem/zaufaniem lub może specjalizować się w danej tematyce? (pytanie wielokrotnego wyboru)

42% młodych Polaków, liderów opinii w tematyce migracyjnej postrzega w **naukowcach i naukowczyniach**. W nieco mniejszym stopniu - aktywistach i aktywistkach. Wiele osób (40%) nie jest w stanie wskazać żadnego rzecznika w sprawach dotyczących migracji.

*„Na pewno bym zaufał specjalistom z zakresu socjologii, może politologii, ale przede wszystkim pracownikom organizacji humanitarnych czy społecznych, zajmujących się prawami człowieka, czy zajmujących się sytuacją osób właśnie np. uchodźców.”
(21-35 lat)*

Podstawa: Wszyscy respondenci, N=466

**Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”**

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

METRYCZKA

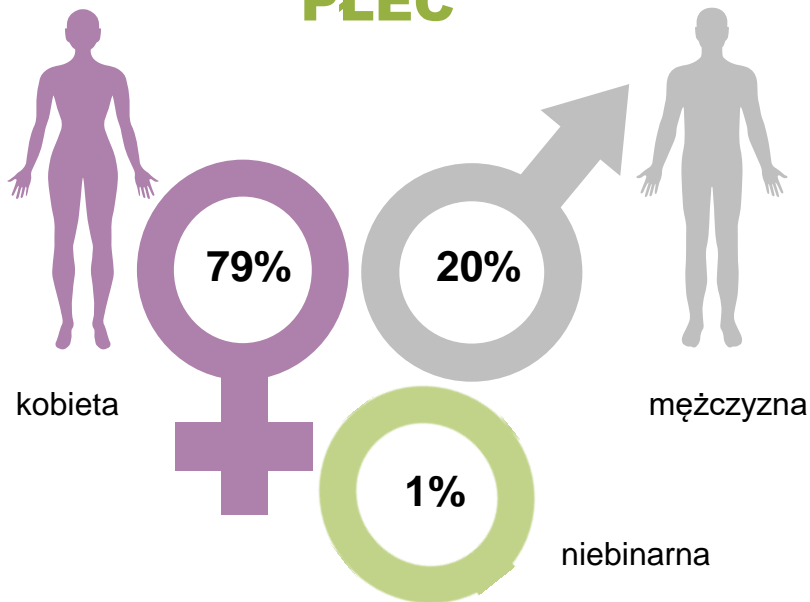

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

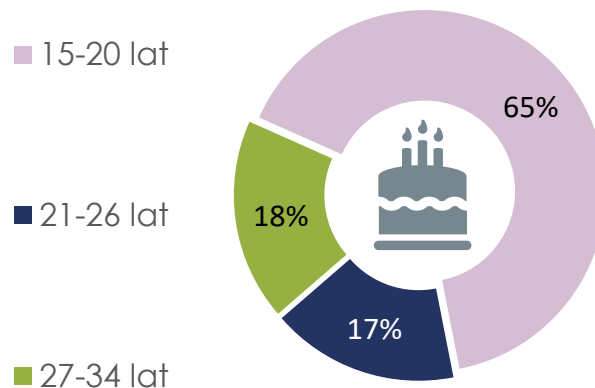
Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

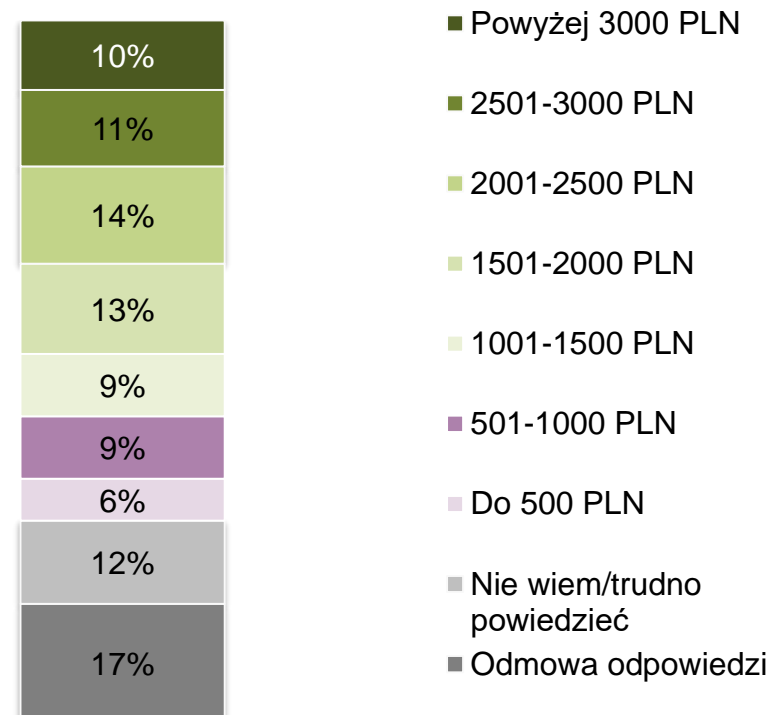
PŁEĆ

WIEK

MIESIĘCZNE DOCHODY NETTO NA OSOBĘ

WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

27%

wieś

14%

miasto
do 20 tys.
mieszkańców

24%

miasto od 20
do 99 tys.
mieszkańców

21%

miasto od 100
do 500 tys.
mieszkańców

15%

miasto powyżej
500 tys.
mieszkańców

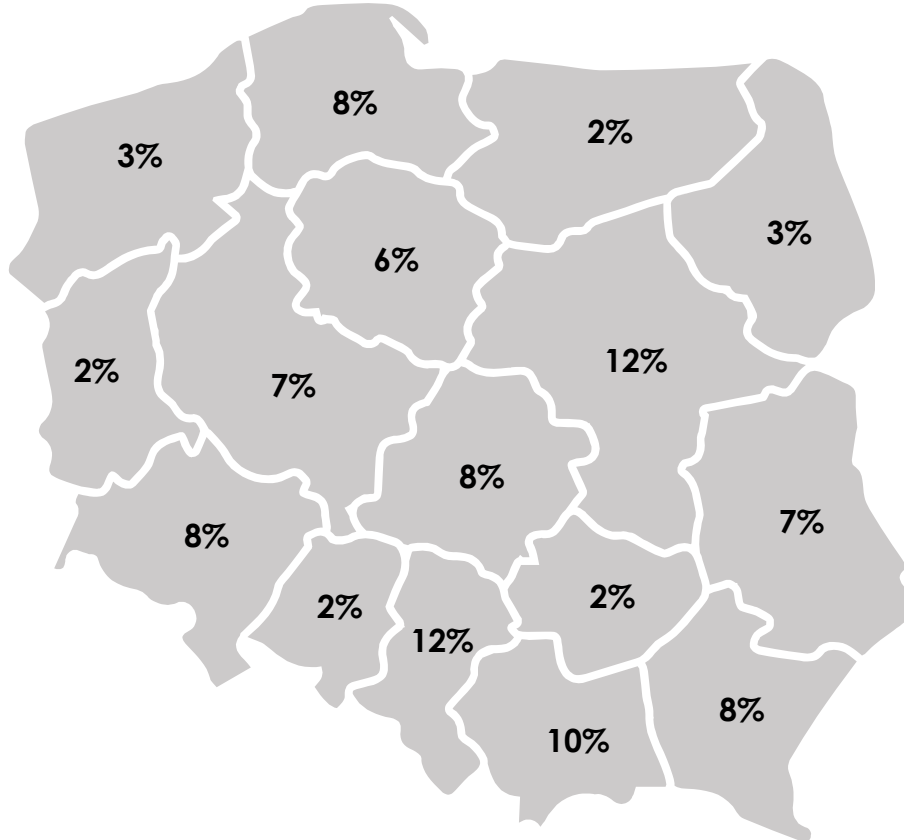

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

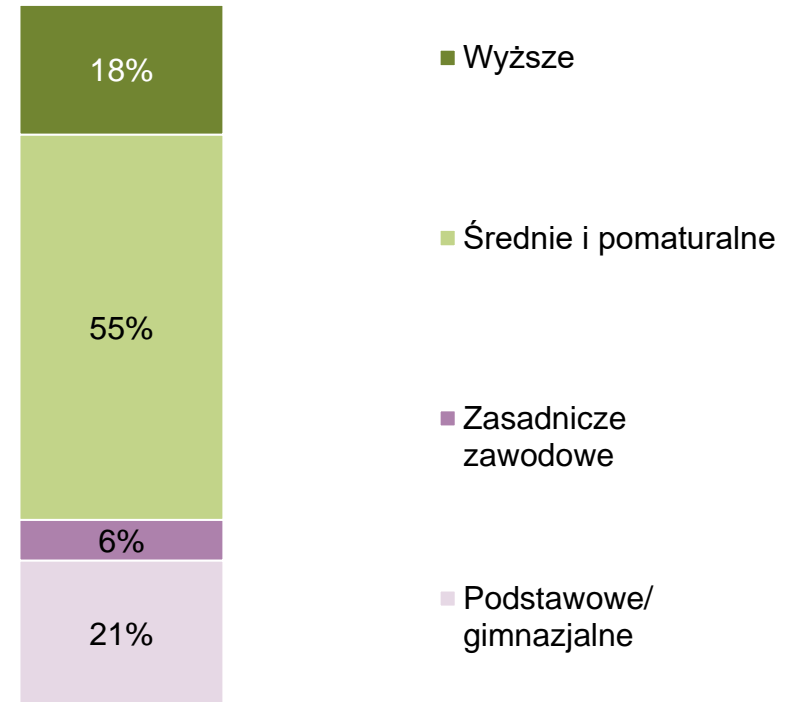
Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

WOJEWÓDZTWO

WYKSZTAŁCENIE

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

Projekt „I am European:
Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”

Dziękujemy za uwagę!

**Fundacja Centrum
Edukacji Obywatelskiej**

ul. Noakowskiego 10
00-666 Warszawa

www.ceo.org.pl
www.blog.ceo.org.pl

Odpowiadaj
na globalne
wyzwania

"1Planet4All - Razem dla klimatu"

DANA E

Kontakt

DANA E Sp. z o.o.

ul. Gen. Tadeusza Bora - Komorowskiego 19B
80-377 Gdańsk

www.danae.com.pl

Paulina Białek

tel. +48 537 089 195

e-mail: p.bialek@danae.com.pl

DEAR
DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING
supporting global change